

Monnickendam, 23 september 2025

Raadsnummer: 192-167
Zaaknummer: 20980-2025

Portefeuillehouder: Astrid van de Weijenberg
Contact via: Directie & Management Team

Wettelijke grondslag voor raadsbevoegdheid: budgetrecht

Aan de Raad

Onderwerp: Huisvesting Bernard Nieuwentijt College

Voorstel

1. Vanuit de ambitie voor behoud het college opdracht te geven voor een voorstel tot (ver)nieuwbouw van het Bernard Nieuwentijt College binnen 10 jaar met bekostiging als onderdeel van de actualisatie van het integraal huisvestingsplan.
2. De resterende vergoeding van de doordecentralisatie tot en met 2027 a € 1.372000,- te bestemmen voor functionele en technische aanpassingen voor de herstart en daarmee om het gebouw de komende 10 jaar te kunnen overbruggen.
3. In te stemmen met machtiging van de gemeenteraad aan het college voor wederzijdse tussentijdse opzegging van de doordecentralisatie overeenkomst met schoolbestuur ZAAM gelijktijdig met de overdracht naar PSG.
4. De overeenkomst af te sluiten met een terugbetaling van de niet bestede doordecentralisatie vergoeding en door afrekening van achterstallig onderhoud.

Inleiding

Op 27 januari 2025 heeft de gemeenteraad zich uitgesproken over het behoud van het Bernard Nieuwentijt College. De consequentie van de zorgplicht voor bekostiging van onderwijshuisvesting en de afronding van de doordecentralisatie zijn onderwerp van dit voorstel.

Met Raadsinformatiedocument 192-161 van 19 november 2024 'stand van zaken Bernard Nieuwentijt College' hebben we u geïnformeerd over de intentie de school bestuurlijk over te dragen. De Purmerendse Scholen Groep (PSG) is onder voorwaarden bereid het Bernard Nieuwentijt College over te nemen. Met bovengenoemd document is ook de ambitie tot behoud uitgesproken en de consequenties voor onderwijshuisvesting gedeeld.

Verder hebben we u geïnformeerd dat ZAAM tegelijkertijd de doordecentralisatieovereenkomst uit 2002 wil beëindigen. Met beëindiging komt de zorgplicht voor (ver)nieuwbouw, uitbreiding, 1^e inrichting, schade en verzekering, OZB en constructiefouten terug naar de gemeente. Het onderhoud blijft conform de wetgeving bij de schoolbesturen, ongeacht deze overeenkomst.

Met dit raadsvoorstel leggen we 4 beslispunten voor. We geven u de overweging mee een brede beslissing te nemen over (ver)nieuwbouw als onderdeel van een nog te actualiseren Integraal Huisvestingsplan en een besluit daarover in de nieuwe bestuurlijke periode .

Er ligt een voorstel voor om bestaande middelen in te zetten om het nieuwe bestuur een goede herstart van de school mee te geven in afwachting van (ver)nieuwbouw.

We vragen uw instemming doordecentralisatieovereenkomst met wederzijds goedvinden voortijdig te beëindigen en vragen uw akkoord op de afsluiting van deze overeenkomst met ZAAM door een terugbetaling van ZAAM en door afrekening van achterstallig onderhoud (artikel 6.20, Wet Voortgezet Onderwijs 2020).

Argumenten

1.1 Het Bernard Nieuwentijt College is waardevol voor Waterland

Het Bernard Nieuwentijt College is als school voor voortgezet onderwijs waardevol voor Waterland.

Het bestuur Stichting ZAAM kan instandhouding van de school niet meer veroorloven.

In de Purmerendse Scholengroep (PSG) is een ambitieuze opvolger gevonden. Ze willen het lesaanbod met eindonderwijs Havo uitbreiden en het aantal leerlingen laten groeien.

Met het Bernard Nieuwentijt College heeft Waterland een uniek aanbod aan voortgezet onderwijs binnen de gemeente. De school biedt leerlingen thuisnabij onderwijs te volgen. De school biedt eindonderwijs VMBO-T en de eerste 3 jaar van HAVO en 2 jaar van VWO.

Het voortbestaan van het Bernard Nieuwentijt College is uw en onze ambitie. Beide schoolbesturen vragen voor het behoud ook een investering in het gebouw, voor nu om de ambitie te steunen met een opfrisbeurt en op termijn met een structurele oplossing voor de huisvesting.

1.2 Het gebouw heeft een structurele oplossing nodig

Voor een op lange termijn succesvol Bernard Nieuwentijt College is een kwalitatief goed gebouw nodig.

Het huidige gebouw is ruim 50 jaar oud en voldoet zeker niet meer aan dat wat noodzakelijk is voor goed onderwijs. Ongeacht de staat van onderhoud, de technische en functionele aanpassingen nodig voor actueel onderwijs vragen om (ver)nieuwbouw of renovatie. PSG ziet dit ook als een voorwaarde voor succes.

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting om na 40 jaar te (ver)nieuwbouwen. Wel heeft (ook met doordecentralisatie) de gemeente een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Deze zorgplicht is eerder ook al erkend. Het dilemma van bekostiging in relatie tot het gemeentefonds is opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037 (IHP) - hoofdstuk 4.2 en in de uiteindelijke besluitvorming.

1.3 De nieuwe gemeenteraad is aan zet

Met de ambitie om het BNC te behouden voor Waterland zijn er ook financiële consequenties verbonden. Uitgaande van een nevenvestiging van ongeveer 350 leerlingen en het eerder door HEVO aanbevolen scenario nieuwbouw gaat het om indicatief 2.720 m² en een investering van € 9.150.000,- (incl. BTW, prijspeil 1-1-2025), gebaseerd op een prijsberekening van HEVO.

We geven de raad ter overweging mee de financiële besluitvorming aan de nieuwe gemeenteraad over te laten. Een nieuwe raad met een nieuwe bestuursperiode kan dan, gezien de hoogte van de investeringen, een gemeentebrede afweging maken. ZAAM en PSG kunnen zich hierin vinden.

Een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs overziet de totale investeringen voor onderwijshuisvesting over langere tijd. Prijsstijgingen, nieuwe woningbouw als ook groei en krimp in het basisonderwijs, en ontwikkelingen als 'inclusief onderwijs' maken we een actualisatie van een IHP noodzakelijk achten. Wat betekent dit in de praktijk? Met een krappe doorlooptijd van 6 maanden voor het samen met nu 5 schoolbesturen (PSG wordt vast aangehaakt) opstellen van een Integraal Huisvestingsplan kan het IHP zowel net voor als net na de gemeenteraadsverkiezingen gereed zijn.

Ook de suggestie uit de gemeenteraad om na te denken over afwijkende afschrijvingen bij investering is waardevol om in het IHP mee te nemen. Zo is in juni landelijk de circulaire restwaardemethodiek gepresenteerd. Zie [Rekenmethodiek circulaire restwaarde | Programma Onderwijshuisvesting](#).

2.1 Voor de herstart is een investering in het gebouw nodig.

Het gebouw levert (net als de overname) een belangrijke bijdrage aan de herstart van het Bernard Nieuwentijt College. Een aantrekkelijk aanbod in een aantrekkelijk gebouw.

We delen de mening van de schoolbesturen dat het gebouw technisch, functioneel en cosmetisch een upgrade nodig heeft om de school een succes te maken. Daarnaast heeft de gemeente de zorgplicht om bij ingebruikneming van een bestaand schoolgebouw door een nieuw schoolbestuur het gebouw in goede staat van onderhoud over te dragen.

We stellen voor als gemeente als zetje voor de herstart hier een bijdrage voor te leveren. We denken dit te kunnen doen door financieel bij te dragen aan deze upgrade binnen bestaande middelen. Ook het nieuwe schoolbestuur Purmerendse Scholengroep heeft zich uitgesproken voor een bijdrage. Aan deze bijdrage is de voorwaarde verbonden dat de gemeente achteraf geen afrekening achterstallig onderhoud oplegt. De gemeente zal ook bij hogere onderhoudskosten voor het dak, de elektra en de klimaatinstallaties zijn verantwoordelijkheid nemen.

Ons voorstel is om hiervoor de niet uitgegeven middelen uit de doordecentralisatie te gebruiken tot en met 2027. Het gaat dan om de volgende onderbouwing:

• Te ontvangen van ZAAM	€ 648.000,-
• Bijdrage gemeentefonds 2023-2027	€ 724.000,-
Totaal:	€ 1.372.000,-

Deze onderbouwing is gebaseerd om in de zomervakantie 2026 te starten en in de zomervakantie 2027 deze upgrade te kunnen afronden.

De gemeentelijke bijdrage is taakstellend en zal niet worden geïndexeerd. Namens PSG is een eerste raming opgesteld, bestaande uit werkzaamheden die nu nodig zijn en werkzaamheden die mogelijk nodig zijn bij instandhouding van het gebouw tussen 10 en 15 jaar. Deze bijdrage overschrijdt bovenstaande bijdrage ruim, maar hoeft wellicht niet volledig te worden uitgegeven.

De Purmerendse Scholen Groep is bereid om regulier onderhoud vooruit te investeren. Daarnaast kunnen beide schoolbesturen wellicht ook middelen uit afrekening van achterstallig onderhoud of uit provinciale en landelijke subsidies worden gebruiken.

Hoe eerder de huisvesting structureel worden opgelost, hoe kleiner de kans dat een aantal grote onderhoudswerkzaamheden hoeven te worden uitgevoerd, zoals dak, elektra en klimaatinstallaties. Het schoolbestuur heeft bij werkzaamheden die het regulier onderhoud overschrijden, het recht om de gemeente hierop aan te spreken. We hopen dit te vermijden.

3.1 ZAAM heeft de doordecentralisatie overeenkomst opgezegd

Stichting ZAAM heeft gelijktijdig de doordecentralisatie overeenkomst over de huisvesting opgezegd. Een toenemend verschil tussen de vergoeding en de kosten voor bouw is een oorzaak. Ook PSG wenst als onderdeel van de overname van de school de overeenkomst niet over te nemen.

3.2 Tussentijdse beëindiging heeft geen juridische en financiële consequenties.

Als onderdeel van de herstart vragen ZAAM en PSG de doordecentralisatieovereenkomst tussentijds te beëindigen. De overeenkomst loopt af per 31 december 2027. Aan eerder beëindigen zijn geen andere financiële consequenties verbonden dan in dit voorstel al zijn opgenomen. Beide schoolbesturen proberen zomer 2026 te halen als datum van overdracht, maar zijn mede afhankelijk van DUO. We vragen de raad het college te machtigen de overeenkomst te beëindigen aansluitend bij de datum van overdracht.

4.1 Afrekening is conform afspraken overeenkomst

ZAAM vraagt om duidelijkheid over de consequenties van het opzeggen. Artikel 4 lid 4 is helder: bij het beëindigen van de overeenkomst betaalt ZAAM dat deel van de vergoeding terug dat niet is uitgegeven.

We hebben een overweging gemaakt of ZAAM verwijtbaar is dat niet eerder is gebouwd. We zien in de wetgeving en in de regelgeving geen aanleiding om ZAAM aansprakelijk te stellen.

Indicatief gaat het om een bedrag van € 648.5000,- Er worden nog steeds kosten gemaakt. Dit bedrag kan lager uitvallen. Dan valt de totale bijdrage, dus inclusief alle middelen uit de doordecentralisatie, aan de herstart ook lager uit.

Naast de overeenkomst is er ook nog een wettelijke afrekening van verwijtbaar achterstallig onderhoud, artikel 6.20 van de Wet Voortgezet Onderwijs 2020. We hadden graag dit aan de schoolbesturen onderling overgelaten, maar gezien het risico van boven regulier onderhoud, geven we als gemeente opdracht voor een onderzoek. We proberen de uitkomsten met u te delen tijdens de voorbereidende raadsvergadering.

Kanttekeningen

1.1 Het gemeentefonds is niet toereikend.

ZAAM kan zich geen nieuwbouw veroorloven. Dit zegt iets over de bekostiging die de gemeente Waterland in het gemeentefonds ontvangt. Voor voortgezet onderwijs ontvangen gemeenten een specifiek bedrag per leerling. Dat is omdat sommige gemeenten geen voortgezet onderwijs hebben. Dus voor iedere leerling ingeschreven op het Bernard Nieuwentijt, is er een bijdrage in het gemeentefonds.

Van dit bedrag maakt de gemeente 95% over aan ZAAM, het schoolbestuur. De overige 5% blijft bij de gemeente om onderwijsbeleid en administratiekosten van te betalen.

Dit tekort aan Rijksbekostiging blijft dus bestaan, ongeacht of er wel of geen doordecentralisatie is.

1.2 We achten in één keer nieuwbouwen financieel niet haalbaar

We zijn er ons van bewust dat de investering in de tijdelijke situatie tot aan nieuwbouw minder rendabel is dan nu in één keer (ver)nieuwbouw. De haalbaarheid om op korte termijn te kunnen beginnen is lastig:

- De minimale doorlooptijd van (ver)nieuwbouw is op dit moment 4 jaar, het gemiddelde 8 jaar. Vooral complexiteit van regelgeving rond bouwprojecten zorgt voor deze doorlooptijd.
- Zoals al eerder vermeld, adviseren we besluitvorming over (ver)nieuwbouw met de actualisatie van het Integraal Huisvestingsplan.
- De inschatting is dat het vinden van dekking voor eerder bouwen niet past binnen de teruglopende inkomsten uit het gemeentefonds.

Daarnaast geeft een later besluit de ruimte om te kijken naar de leerlingenontwikkelingen van het Bernard Nieuwentijt College en de definitieve omvang van de (ver)nieuwbouw.

Financiële toelichting

Dit raadsvoorstel bevat nog geen financieel voorstel voor de toekomstige huisvestingssituatie.

Voor de overbrugging tot de nieuwbouw (de herstart) vragen we u de volgende middelen te mogen besteden:

- De terugbetaling van ZAAM van de doordecentralisatie vergoeding (indicatief € 648.500,-).
- Vanaf 2023 is de gemeente gestopt met betaling van de middelen voor doordecentralisatie. In de begroting staat hiervoor als 'nog te betalen' over 2023 en 2024 respectievelijk nog € 146.277,- en € 127.788,-.
- De voor 2025 tot en met 2027 in de meerjarenbegroting opgenomen bedragen van indicatief € 150.000,- .

Het voorstel is om het uiteindelijke bedrag in termijnen te betalen aan PSG en aan te vullen met de bijdrage voor achterstallig onderhoud.

Duurzaamheid

Het is aan het schoolbestuur om binnen het budget of met subsidies het energieverbruik terug te dringen. De gemeente stelt geen bovenwettelijke eisen aan de upgrade van het gebouw van het Bernard Nieuwentijt College.

Communicatie

De schoolbesturen en de gemeente blijven gezamenlijk in overleg. Bij instemming met dit voorstel zal het overleg over de uitvoering worden gestart. Met de schoolbesturen zal een gezamenlijk persbericht worden opgesteld.

Burgemeester en wethouders,

drs. E.G.H. Dijk MPM
gemeentesecretaris/algemeen directeur

drs. M.C. van der Weele
burgemeester

Bijlage(n):
Conceptraadsbesluit